

L I E T U V O S   R E S P U B L I K O S   P O Z I C I J A

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KREIPIMOSI Į EUROPOS KOMISIJĄ IR Į EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMĄ SU PRAŠYMU PRIPAŽINTI, KAD ŠVEDIJOS KARALYSTĖ NEĮVYKDĖ ĮSIPAREIGOJIMŲ PAGAL EUROPOS SĄJUNGOS TEISĘ

Kreipimosi į Europos Komisiją ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismą aplinkybės

2017 m. rugpjūčio 31 d. Lietuvos indėlių garantijų sistemą administruojančiai valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“ (toliau – Lietuvos IGS) buvo pranešta, kad „Nordea Bank AB“ (Švedija) (toliau – Nordea) savo veiklą iš Lietuvos filialo perduoda AB „DNB Bank“ Lietuvoje (Luminor Bank AB), kuris tuo metu buvo Lietuvos indėlių draudimo sistemos dalyvis. Todėl nuo 2017 m. spalio 1 d. Nordea filialo Lietuvoje (toliau – Filialas) indėliai bus pervesti AB „DNB Bank“ Lietuvoje (Luminor Bank AB) ir nebedraudžiami Švedijos indėlių garantijų sistemoje.

2017 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos IGS, vadovaudamasi 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (toliau – Direktyva 2014/49/ES) 14 straipsnio 3 dalimi, paprašė Švedijos indėlių garantijų sistemos administratoriaus Švedijos valstybės skolos tarnybos „Riksgalden“ (toliau – Švedijos IGS) pervesti atitinkamus 12 mėnesių įnašus už Filialo indėlius Lietuvos IGS.

Švedijos IGS atsisakė pervesti įnašus, motyvuojant tuo, kad Nordea per 12 mėnesių laikotarpį jokių įnašų nesumokėjo, todėl Švedijos IGS neperves įnašų į Lietuvos IGS. Švedijos IGS manymu, pareiga pervesti įnašus Lietuvos IGS egzistuoti, jeigu įnašai būtų sumokėti laikotarpiu nuo 2016 m. spalio 1 d. iki 2017 m. rugsėjo 30 d., tačiau įnašai iš Nordea Švedijos IGS faktiškai buvo įskaityti 2016 m. rugsėjo 30 d. (už 2016 m.) ir 2017 m. spalio 13 d. (už 2017 m.). Nors Lietuvos IGS ne kartą kreipėsi į Švedijos IGS, tačiau konkrečios Švedijos IGS surinktų įnašų už Filialo indėlius sumos Lietuvos IGS nebuvo atskleistos.

Lietuvos IGS nuomone, tokia Švedijos IGS pozicija yra nepagrįsta ir pažeidžia Direktyvą 2014/49/ES. Lietuvos IGS vertinimu, aplinkybė, kad Nordea įnašų Švedijos IGS formaliai per 12 mėnesių iki 2017 m. spalio 1 d. nemokėjo, tačiau Švedijos IGS įnašus iš Nordea už 2016 ir 2017 metus gavo, negali būti traktuojama kaip suteikianti teisę Švedijos IGS nepervesti atitinkamų 12 mėnesių

įnašų už Filialo indėlius Lietuvos IGS. Šiuo atveju turi būti vertinamas ne formalus 12 mėnesių laikotarpis, o tai už kuriuos konkrečius laikotarpius įnašai yra sumokėti indėlių garantijų sistemos administratoriui. Įnašų mokėjimo periodiškumas nėra abstraktaus pobūdžio, kiekvienas įnašas yra (turi būti) mokamas už konkretų laikotarpį.

Analogiška situacija susiklostė visose trijose Baltijos šalyse, t. y. po to, kai Nordea filialų Baltijos šalyse indėliai buvo perkelti atitinkamoms Baltijos šalių kredito įstaigoms, Švedijos IGS nepervedė įnašų nė vienam Baltijos šalių indėlių garantijų sistemos administratoriui. Apie susiklosčiusią padėtį tiek Lietuvos, tiek Latvijos, tiek Estijos IGS informavo Europos bankininkystės instituciją (EBA) ir Europos Komisiją.

2020 m. spalio 9 d. Lietuvos Respublikos finansų ministrui Viliui Šapokai buvo pateiktas oficialus Europos Komisijos viceprezidento Valdžio Dombrovskio atsakymas dėl susidariusios situacijos su Švedijos IGS ir Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies taikymu, kuriame nurodyta, jog Europos Komisija planuoja tikslinti Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies formuluotę, tačiau jokių papildomų veiksmų sprendžiant šią Baltijos šalių indėlių garantijų sistemų administratorių bei Švedijos IGS situaciją nebus imtasi.

Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, visos trys Baltijos šalys nusprendė skųsti Švedijos IGS veiksmus perkeltiant Nordea Filialo indėlius į atitinkamus Baltijos šalių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) indėlių garantijų sistemą.

Lietuvos IGS nusprendė pateikti skundą Europos Komisijai administracinės procedūros tvarka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 258 straipsnį (analogišką procedūrą inicijavo ir Estijos IGS). Šiam tikslui Lietuvos IGS 2021 m. balandžio 9 d. pateikė skundą Europos Komisijai dėl Švedijos IGS veiksmų ir Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies taikymo. Latvija savo ruožtu pateikė skundą prieš Švediją pagal SESV 259 straipsnį.

2021 m. rugsėjo 15 d. Europos Komisija Lietuvos IGS pateikė oficialų atsakymą į Lietuvos IGS skundą, kuriame nurodė, kad:

- Latvijai pagal SESV 259 straipsnį pateikus skundą prieš Švediją, Europos Komisija 2021 m. liepos 30 d. pateikė savo pagrįstą nuomonę¹, kurioje nurodyta, jog Švedijos IGS netinkamai

---

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_21_4022

taikė Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalį, kadangi veiksnys, lemiantis įnašų paskirstymą tarp dviejų IGS, turėtų būti laikotarpis, už kurį renkami įnašai, o ne faktinės įnašų mokėjimų datos. Tačiau galutinį Europos Sąjungos teisės aiškinimą šiuo klausimu turėtų pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau –ESTT);

- atsižvelgiant į tai, kad Europos Komisija pagal SESV 259 straipsnį yra pateikusi pagrįstą nuomonę, Europos Komisija tolimesnių veiksmų dėl Lietuvos IGS skunde pateiktų aplinkybių nesiims bei pažeidimo procedūros prieš Švediją nepradės.

2021 m. gegužės mėn. Lietuvos Europos Parlamento narys Bronis Ropė taip pat kreipėsi į Europos Komisiją rašytinio atsakymo dėl Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies nuostatų taikymo. 2021 m. rugsėjo 6 d. Europos Komisija B. Ropei pateikė Lietuvos IGS pozicijai dėl Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies taikymo palankų atsakymą, pagal kurį nurodyta, jog nustatant, kurie įnašai turėtų būti pervedami, turėtų būti lemiamas laikotarpis, už kurį renkami įnašai, o ne faktinės įnašų mokėjimo datos².

2021 m. rugsėjo 17 d. Lietuvos IGS neoficialiai susisiekė su Latvijos IGS dėl esamos situacijos ginče su Švedijos IGS (kaip paminėta, Latvijos IGS analogišką ginčą su Švedijos IGS šiuo metu sprendžia pradėjusi procedūrą pagal SESV 259 straipsnį). Latvijos IGS informavo, kad atsižvelgiant į Europos Komisijos pagrįstoje nuomonėje pateiktas išvadas, Latvija papildomai kreipėsi į Švediją (Švedijos IGS) dėl įnašų pervedimo ir įspėjo, jog Švedijos IGS geranoriškai nepervedant Latvijos IGS priklausančių įnašų, Latvija pagal SESV 259 straipsnį kreipsis į ESTT.

Atsižvelgiant į esamą situaciją, t. y. Lietuvos IGS pozicijai palankią Europos Komisijos nuomonę dėl Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies taikymo bei kitų Baltijos šalių atliktus veiksmus ginče su Švedijos IGS, Lietuvos IGS 2021 m. spalio 1 d. pakartotinai kreipėsi į Švedijos IGS su prašymu pervesti Lietuvos IGS priklausančius įnašus už 2017 m. perkeltus Nordea Filialo indėlius (akcentuojant svarbiausias Lietuvos IGS poziciją pagrindžiančias aplinkybes: 1) Europos Komisijos 2021 m. liepos 30 d. pagrįstą nuomonę ginče tarp Latvijos IGS ir Švedijos IGS; 2) Europos Komisijos 2021 m. rugsėjo 6 d. atsakymą raštu Europos Parlamento nariui B Ropei; 3) Europos Komisijos 2021

---

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2021-002864-ASW_LT.html

m. rugsėjo 15 d. atsakymą Lietuvos IGS administracinės procedūros tvarka). Švedijos IGS atsakymo į Lietuvos IGS prašymą nepateikė.

Bylos reikšmė Lietuvai ir pagrindiniai motyvai, dėl kurių inicijuojamas kreipimasis

Poveikis Lietuvos Respublikos interesams įvertintas pagal 2016 m. gegužės 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos protokoliniu sprendimu Nr. 239 patvirtintą Pavyzdinį Europos Sąjungos Teisingumo Teisme svarstomų bylų svarbos Lietuvai nustatymo kriterijų ir Lietuvos Respublikos pozicijos formulavimo gairių sąrašą (toliau – Sąrašas). Nustatyta, kad procedūros pagal SESV 259 straipsnį inicijavimas yra tikslingas, kadangi būsimas sprendimas gali turėti poveikį Sąrašo 5, 9 ir 10 punktuose nurodytoms Lietuvos Respublikos interesams užtikrinti svarbioms aplinkybėms.

Poveikis valstybės finansams. Lietuvos Respublikos pozicija turi būti siekiama apsaugoti Lietuvos Respublikos finansinius interesus, išsaugant planuojamas biudžeto pajamas bei užtikrinant, kad nedidėtų biudžeto išlaidos. Laimėjus bylą, Švedijos IGS būtų įpareigota pervesti surinktas draudimo įmokas Lietuvos IGS.

Poveikis Lietuvos institucijų nusistovėjusiai ES teisės aktus įgyvendinančių nacionalinės teisės aktų taikymo praktikai. Lietuvos Respublikos pozicija siekiama pateikti Lietuvos interesams palankų ir nusistovėjusią praktiką atitinkantį Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalies nuostatų aiškinimą bei įrodyti Švedijos Karalystė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2014/49/ES nevykdymą.

Kreipimosi į Europos Komisiją ir ieškinio pagrindai ir argumentai

Pažymėtina, kad Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalyje numatyta: „*Jei kredito įstaiga nebedalyvauja IGS ir prisijungia prie kitos IGS, įnašai, sumokėti per 12 mėnesių iki dalyvavimo pabaigos, išskyrus specialius įnašus pagal 10 straipsnio 8 dalį, perkeliami į kitą IGS. Ši nuostata netaikoma, jei kredito įstaiga buvo pašalinta iš IGS pagal 4 straipsnio 5 dalį.*

Jei kredito įstaiga dalį veiklos perkelia į kitą valstybę narę ir dėl to ta veiklos dalis patenka į kitą IGS, tos kredito įstaigos įnašai, sumokėti per 12 mėnesių iki perkėlimo, išskyrus specialius įnašus pagal 10 straipsnio 8 dalį, perkeliami į kitą IGS proporcingai perkeltų apdraustųjų indėlių sumai“.

Grįsdama kreipimąsi į Europos Komisiją ir ieškinį Lietuvos Respublika remsis šiais pagrindais:

Švedijos Karalystė, atsisakydama Lietuvos IGS pervesti per paskutinius 12 mėnesių iki pasitraukimo *Nordea Bank* Lietuvos filialo sumokėtas *ex ante* indėlių draudimo įmokas, proporcingai perkeltų pagrindinių apdraustų indėlių sumai, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalį.

Pažymėtina, kad Švedijos IGS gavo įnašus iš Nordea už 2016 ir 2017 metus, todėl, Lietuvos Respublikos vertinimu, formali aplinkybė, kad Nordea įnašus Švedijos IGS gavo jau po 2017 m. spalio 1 d., negali būti traktuojama kaip suteikianti teisę Švedijos IGS nepervesti surinktų įnašų už Nordea filialo indėlius į Lietuvos IGS. Turėtų būti vertinama ne faktinė įnašų sumokėjimo data, o tai už kuriuos konkrečius laikotarpius įnašai yra sumokėti indėlių garantijų sistemos administratoriui.

Lietuvos Respublikos poziciją, be kita ko, pagrindžia:

1) Europos Komisijos 2021 m. liepos 30 d. pagrįsta nuomonė ginče tarp Latvijos IGS ir Švedijos IGS, kurioje nurodyta, jog Švedijos IGS netinkamai taikė Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalį, kadangi veiksnys, lemiantis įnašų paskirstymą tarp dviejų IGS, turėtų būti laikotarpis, už kurį renkami įnašai, o ne faktinės įnašų mokėjimų datos;

2) Europos Komisijos 2021 m. rugsėjo 6 d. atsakymą raštu Europos Parlamento nariui, kuriame konstatuota, kad nustatant, kurie įnašai turėtų būti pervedami, turėtų būti lemiamas laikotarpis, už kurį renkami įnašai, o ne faktinės įnašų mokėjimo datos;

3) Europos Komisijos 2021 m. rugsėjo 15 d. atsakymą Lietuvos IGS administracinės procedūros tvarka, kuriame paaiškinama, kad Europos Komisija išaiškinimą dėl analogiškos situacijos jau yra pateikusi Latvijai, kuriame konstatuota, kad Europos Komisijos vertinimu Švedijos IGS netinkamai taikė Direktyvos 2014/49/ES 14 straipsnio 3 dalį.

Lietuvos Respublikos pozicijos derinimas ir būsimi veiksmai

Tikslingumas inicijuoti procedūrą pagal SESV 259 straipsnį ir Lietuvos Respublikos pozicijos projektas aptartas 2022 m. kovo 30 d. vykusiam pasitarime, kuriame dalyvavo Lietuvos

Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos ir VI „Indėlių ir investicijų draudimas“ atstovai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei pritarus procedūros pagal SESV 259 straipsnį inicijavimui, pagal parengtą poziciją, Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengs ir pateiks Europos Komisijai SESV 259 straipsnio antroje pastraipoje numatytą kreipimąsi. Europos Komisijai išnagrinėjus Lietuvos kreipimąsi ir pateikus pagrįstą nuomonę, Teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupė parengs ir pateiks Teisingumo Teismui ieškinį.

Lietuvos Respublikos pozicijos rengėjai

Lietuvos Respublikos poziciją parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupės vyresnioji patarėja Vytautė Kazlauskaitė-Švenčionienė (tel.: 8 612 06538, el. paštas: vytaute.kazlauskaite@tm.lt) ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė, tel. (8 5) 239 0174, el. p. vilma.macerauskiene@finmin.lt) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus vedėja Akvilė Kalantaitė (tel. (8 5) 239 0233, el. p. akvile.kalantaite@finmin.lt).